

AZ „ORSZÁGOS HALÁSZATI EGYESÜLET” HIVATALOS KÖZLÖNYE

Megjelenik minden hó 1-én és 15-én.

A FÖLDMIVELÉSÜGYI MAGYAR KIR. MINISTERIUM TÁMOGATÁSÁVAL

KIADJA: AZ „ORSZÁGOS HALÁSZATI EGYESÜLET” BUDAPESTEN,
IX. ker., Üllői-ut 25. sz. (Köztelek.)

SZERKESZTI: LANDGRAF JÁNOS, ORSZ. HALÁSZATI FELÜGYELŐ
Budapest, V., Báthory-utca 7. sz.

Az „Országos Halászati Egyesület” tagjai ingyen kapják.

Nem tagoknak előfizetési díj: Egész évre 6 K. Félévre 3 K.

A Balatoni halászati vállalat üzlete.

A Balaton halászati részvény-társaság második üzletévi mérlegéről szólva, lapunk múlt évi 5. számában, bírálatunkat eme szavakkal végeztük: »Deficzittel záródó mérlegű vállalatokért nem szokás lelkesedni s így nem is könnyű dolog az üzlet fejlesztésének legfőbb eszközét: a pénzt előteremteni. Ennek daczára erősen bizunk ezen társulat jövő boldogulásában, üzletének erős fellendülésében. Bizunk abban, hogy jelenlegi irányzata mellett már a közel jövőben elenyészetheti deficiztjét, mi ha tényleg megtörténik, a részvényesek mint a nagyközönség bizalmának teljes mértékben való visszatérése sem maradhat el . . . .«

Ime csak egy év kellett ahhoz, hogy tisztán a társulat vezetőinek kiváló buzgalmára és gazdálkodásuk helyességére épített eme reményünk valóra váljon! A legutóbbi üzleti mérleg ugyanis fényesen igazolja, hogy a társulat gazdálkodása fordulóponthoz jutott, mert pénzügyei immár teljesen konsolidálódottak tekinthetők.

Nem tagadjuk, több okunk van ennek a ténynek jól eső örömmel való konstatálására. Hiszen azok között, a kik eddig a nyilvánosság előtt ezen vállalat ügyeivel foglalkoztak, mi voltunk az egyedüliek, a kik érdektől menten, nyíltan hirdettük, hogy azért, mert a társulat gazdálkodása helyes és okszerű alapokon nyugszik, okvetlenül boldogulnia kell, ha csak addig győzi pénzzel, a míg a kezdet nehézségein túlesett.

Ezen álláspontunk helyességét látjuk tehát igazolva a társulat sikerei által, ami ránk nézve annál nyomósabb, mert ugyancsak sokan voltak, a kik ezt tagadták.

Nem titok többé, hogy a társulat jelentékeny szervei hibákkal született. Kevés volt a tőkéje s hiányzott a gyakorlati tapasztalás ily nagy és speciális üzlet vezetéséhez. Olyan hibák ezek, a melyek egymagukban elegendők bármely pénz-zeldolgozó vállalat megbuktatására. Pedig hozzájuk még más bajok is járultak, a melyek ugyancsak mély nyomokat hagytak a társulat törekvéseiben. Értjük azokat a féktelen támadásokat, a melyeket egyesek a közérdek tág leple alól azért intéztek a társulat ellen, hogy úgy őt magát, mint a neki életetadó czélt diszkreditálják és mindenkorra lehetetlenné tegyék. Ám ha ez sikerül, valósággal végzetes hatással lett volna hazai halászatunkra.

Tudvalevőleg ez az első olyan vállalatunk, a melyiknél nagy tőke állt a halászat szolgálatában. Ha az üzlet már emiatt is szokatlan, mennyivel inkább kihívja a figyelmet az alapját alkotó vízterület óriási terjedelme miatt. Érthető tehát, hogy a vállalat sorsát sokan kísérik figyelemmel úgy nálunk, mint határainkon túl is, s ha az kedvezőtlenül alakul, hosszú időre akasztaná meg hasonló irányú üzletek keletkezését.

Méltán örülhetünk tehát, hogy a fejlemények nekünk adtak igazat. E példa alapján kétségtelenné vált, hogy czéltudatosan és erősen dolgozva, nemcsak megküzdhetünk a legerősebb

ellenáramlattal is, de hogy a halászatban olyan tér áll rendelkezésünkre, a hol a beruházott tőkét jól és biztosan lehet gyümölcsöztetni úgy a részvényesek, mint a köznek a javára.

Igaz, a részvényesek szempontjából még nem beszélhetünk most sem jövedelemről, a mennyiben szétsztható nyereség helyett, még mindig 2536 K. deficit mutatkozik a mérleg egyenlegéül. Ámde ha figyelembe vesszük, hogy 1901. július 1-én kimutatott 79,447 K. veszteségből, a múlt évben 28,689 K., a jelen üzleti évben pedig 53,222 K. térült meg, immár senki sem kétkelhetik abban, hogy az üzletnek tisztán az eddigi keretben való folyása mellett is, a jövő évi mérlegben jelentékeny felesleggel fogunk találkozni. Annál inkább állítható ez, mert a társulat pénzügyeinek javulását a mérleg egyéb tételei is fényesen bizonyítják. Nevezetesen az előző mérlegben a társulat váltótartozásai 60,700 K.-val szerepeltek még, holott ma ugyanezen a címen csupán 10,000 K. terheli a társulat vagyonát. Ugy szintén növelték az ingók és ingatlanok értékére vonatkozó leírások számláját is, sőt az ide vonatkozó tételek közé egy olyant is ígattak, mely az előzőből egészen hiányzott. Értjük azt a 8506 K. összeget, mely az előző mérlegben még vagyonként volt feltüntetve, holott ma, mint kétes követelést, az eredmény terhére írva találjuk.

Azt hiszszük, felesleges bővebben bizonyítani, hogy ezen tételek kevésbé rigorózus kezelésével akár már ebben a mérlegben is el lehetett volna a deficitet tüntetni. Hogy nem tették, az is csak az igazgatóság és a vezetők lelkiismereteségéről tanuskodik.

Tovább böngészve a mérleg tételei között, azoknak az előző évi eredményekhez való viszonyításából szintén az üzlet javulására kell következtetni. Így az a körülmény, hogy az üzemi kiadásoknál 6871 K.-val, a gőzhajók üzemével kapcsolatos kiadásoknál 3686 K.-val, a kamatoknál pedig 1755 K.-val csökkentek a kiadások, határozottan arról tanuskodik, hogy a társulat munkásságában úgy a takarékoság, mint a vezetők tudása és szakértelme egyre jobban érvényesül. Nem kevésbé örvendetes az a jelenleg, hogy ezzel szemben a kifizetett munkabérek, valamint a partörzés és haltenyésztés rovatai meg emelkedtek. Amannál az előző évi 61,688 K.-val szemben az idén 86,142 K.-t, emennél pedig 1322 K.-val 4477 K.-t találunk kimutatva, biztos jeléül annak, hogy úgy a haltenyésztés, mint a halvédelem intenzitása is folyton emelkedik. Mivel eme kiadási tételek kizárólag a Balatonmenti lakosság kezébe kerültek, ezen

adatokból az is kitetszik, hogy a társulat a jelzett czimeken 90,619 K. keresetet juttatott a népnek, az előző évi 63,010 K.-val szemben.

Meg kell még emlékeznünk a társulat fő jövedelmi forrásáról, nevezetesen a halból befolyt jövedelemről. A múlt évben e címen 243,491 K. volt a társulat bevétele, holott az idén 276,279 K. folyt be, azaz ezen évben 32,788 K. értékű hallal fogtak többet, mint az előző üzletévben. Az igazgatósági jelentés szerint az elért haljövdelem megfelel annak, a mit vártak, s eddigi tapasztalatokra utalva azt is állítják, hogy a haljövdelem ezen összegét normálisnak és olyan-nak tekintik, a mely előreláthatólag a jövőben inkább emelkedik, mint csökken.

Ugyanezt mi is valljuk; sőt úgy vagyunk meggyőződve, hogy a társulatnak fontos érdeke és kötelessége is, minden lehetőre erre nézve megtenni. Minden szakember előtt kétségen felül áll ugyanis az, hogy a Balatonnak mai 7—8,000 q. évi haltermése nem kielégítő és annyira csekély, hogy czéltudatos munka árán, legalább is megkészserezhető. Ha e mellett azt is figyelembe vesszük, hogy a mai fogások eredménye szerint a kifogott mennyiségnek alig $\frac{1}{5}$ része a nemes hal, míg $\frac{4}{5}$ része a silány árút képező garda és keszgeből áll, akkor nyilvánvaló, hogy a gazdálkodásnak oda kell irányulnia, miszerint amazok állománya emelkedjen, emezekké pedig apadjon. Ám az idevágó eszközök egyszerűek és a mi fő, oly kevés költséggel járnak, hogy állítani merjük, miszerint a mai üzemi költségek mellett tisztán ezzel a haljövdelemet megkészserezni lehet.

Olyan értékemelkedésről van tehát szó a fennforgó esetben, a mely bizonyára méltó közigazdasági feladat számba veendő. Ám hogy ezt úgy a társulat, mint a földművelésügyi miniszterium is így fogja fel, az abból tűnik ki, hogy Siófokon mintegy 18,000 K. beruházással együttesen oly sülloikra-termelőtelepet állítottak fel, melyből évenként 50 millió megtermékenyített ikrát helyezhetnek a tóba. A telep ezidén már megkezdte működését, s a kezdeti nehézségek daczára mintegy 33 millió ikrát termelt.

A másik, hitünk és meggyőződésünk szerint a Balatonban szintén sikerrel tenyészthető halfajnak, a *pontynak* szaporítása és nemesítése érdekében már jóval kevesebb történik. Okát ennek az igazgatósági jelentés külön is megadja, a midőn tapasztalatokra hivatkozva azt állítja, hogy „a körülmények nem kedveznek a pontyállomány szaporulatának“. Sajnálattunkra ezt a nézetet nem tehetjük magunkévá ugyanazon okokból, a melyeket a múlt évi mérleg felett gyakorolt kritikánkban kifejtettünk. Azt tartjuk, hogy a társulat

nagyot téved, ha az eddigi, nézetünk szerint elégtelen, tapasztalások alapján ilyen állításokat kockáztat, még inkább pedig, ha a kérdés fölött napirendre térne. A tudomány szerint a süllő ugyanis a 2—3 m. mély, sőt ennél mélyebb vizek hala, holott a ponty a 2 m. alóli vizeket lakja, mert táplálékát, majdnem kizárólag a parti fauna alkotja. Ez a biológiai körülmény egymagában világossá teszi, miért lehet meg az a kétféle hal egymás mellett, legcsekélyebb károsodás nélkül, s úgy mint egyebütt, bizonyára meglesznek a Balatonban is. Sőt mert a Balatonnak legalább is egynegyed része 2 m.-nél kisebb mélységű, az itt termő parti faunának értékesítése szempontjából a pontytenyésztésnek helyes alapon való fejlesztését csak úgy szükségesnek tartjuk, mint a süllőét.

Ezekben számoltunk be azon benyomásokról, a melyeket bennünk a Balaton halászati részvénytársulat harmadik üzletévi mérlegeinek tételei keltettek, s csupán egy dolog van még hátra, a mit érinteni kívánunk és pedig a társulat könyvelése. Nem tagadjuk, a mint ezt már a múlt évben is megjegyeztük, hogy a könyvelést nem találjuk olyannak, a melyik az ahhoz fűződő jogos igényeket kielégíthetné. Szerintünk ugyanis a könyvelésnek és ellenőrzésnek nemcsak az a célja, hogy nyilvántartsa a gazdaságban szereplő vagyontárgyakat, hogy tájékoztasson a kellőképpen okmányolt kiadási avagy bevételi tételekről, hanem annak olyan iránytűnek kell lenni, mely az üzemi és üzleti hibákat is megmutassa, felderítse. Érdeke ez az üzletvezetőinek, valamint azoknak is, a kik őket ellenőrizni hivatottak. A számvizsgálat nem elégedhetik tehát meg csupán a számadások mechanikai vizsgálatával, s a zárószámadás egyszerű egybeállításával, hanem okvetlenül ki kell terjeszkednie az egyes üzemi és üzleti eredmények alakulásának ellenőrzésére is.

Közismert dolog, hogy a gazdaságok jövedelme nemcsak az elért termékek mennyiségétől, hanem a kezelésnél mutatkozó bevételek és kiadások nagyságától és arányától is függ. Hogyha tehát a folyó év számadásainak főbb tételeit egybevetjük az előző évek hasonló tételeivel, a lehető legjobban tájékozódhatunk arról, hogy minő üzletágaknál mutatkoznak a multhoz képest kedvező vagy kedvezőtlen változások, s miben rejlik az emelkedő vagy hanyatló jövedelem tulajdonképeni üzemi vagy üzleti oka. Ezt kiderítve, mi sem könnyebb, mint gazdálkodásunkat olyan irányban módosítani, mely a jövedelem fokozását előre biztosítja.

Említettük s újból is hangsúlyozzuk, hogy a társulatra sem közömbös annak a tudása, meny-

nyibe kerül 1 mázsa hálnak a fogása, mennyibe annak feldolgozása, értékesítése stb. Ám erre nézve hiába keresünk adatokat a közlöttekéből, teljesen lehetetlen bármi módon azokat kihámozni. Ez szerintem határozottan hiba, de olyan hiba, a melyet a könyvelésnek üzemágak szerint leendő berendezése által külön munka avagy költség nélkül lehet helyesbiteni. Lehet, hogy a társulat ezt u. n. „üzleti titok“ megóvása végett mellőzi. Azonban szerintünk ez sem lehet elegendő ok, mert nem is szólva arról, hogy az ilyenek elhallgatása mellett is van mód a tisztább kép nyújtására, a legfőbb dolog mégis csak az, hogy a számvitelnek azért kell megfelelőnek lenni, mert az a gazdaság irányításának a legbiztosabb alapja. Hiába őrizzük az üzleti titkokat, ha nincs akként berendezett könyvelésünk, mely az üzemi és üzleti hibák kiderítését lehetővé teszi.

Landgraf János.

~~~~~

Halasvizek értékelése.

(Befejezés.)

A parti zónát vizsgálva, nemcsak a parányi állatok, de a magasabbrendű vizeinövényeket is figyelembe kell vennünk. Ám ha a partokat dűsan fejlődő növényzet borítja, rendszerint bő haltáplálékra lehet következtetni, kivéve ha szennyvizek is pusztítják azok életét. A növényzetet illetőleg különbség teendő a víz fölött és a víz alatt tenyészők között, mint a melyeknek értéke nem egyenlő. A sűrűn nádasokban nem sok haltáplálék terem; ellenben ha a nád gyér, értéke határozottan emelkedik, valószínűleg mert több levegő fér a vízhez. Azonban mert a gyér nád mindenkor soványabb talajra vall, mint a sűrűn és dűsan tenyésző, halasvizekben a ritka és satnya nádasok rendszerint nem tartoznak kedvelt jelenségek közé. Feltétlenül elsőbbség adandó ennek folytán a vastag és sűrű nádnak, csakhogy azt mesterségesen ritkítani kell, mert csak így fejlődhetnek a szárazokon a haltáplálékszámba menő alsóbbrendű algák, valamint az ezeken élő giliszták, rovarálcák, csigák stb. E tekintetben a sásfélék szerepe egészen más mint a nádé, miután rajtok jóval kevesebb olyan állat él, a minőket a halak esznek. Közöttük úgy a széleslevelű sás (*typha latifolia*), mint a keskenylevelű sás (*typha gustifolia*), valamint a mennyei harmat (*glyceria fluitans*) csak csekély értékűek amiatt, mert túlságosan sűrűek és ezért ott a haltáplálék nem fejlődhet. A mennyei harmat legfeljebb annyiban jelentős, mert ősszel soká virít és akkor, a mikor a vízalatti vegetáció már pusztul, rejtekhelyet ad az ezeken élő állatoknak. A vízfölötti növények közül a nádnak megvan az a nagy haszna, hogy míg a többiek minden évben elhálnak, addig ez, ha le is vágják, visszamaradó torzsa révén még egy-két éven át is alkalmas arra, hogy tanyája maradjon bizonyos fajta apró állatoknak s ilyenformán ezek továbbszaporodását biztosítja.

Fontos és nem kicsinylendő azon parti növényék szerepe sem, a melyek sűrű szövetű, s részben a vízbe érő gyökérzettel bírnak. Ilyen a fűzfa, az égerfa, a vizisóska (*rumex hydrolapathum*), a viziménta (*mentha aquatica*), a tisztosfü (*stachys palustris*), a csomorika vagy

méregbüzök (cicuta virosa) stb. Szerepük és jelentőségük abban áll, hogy bennök a haltáplálékul szolgáló parányi állatok kiváló tanyát lelnek. Azonban, hogy szerepük ezzel ki is merül, az abból következtethető, hogy haltáplálékban szegény vizekben alig találhatunk eféle gyökérszövetben apró állatkákat. Ugyanazért az említett növényeket soha sem szabad a haltáplálék fokmérőjének elfogadni.

Az úszónövények csoportjából kiemelendők a *tündérrózsa* vagy *nimfavirág (nimphea alba)*, a *sárga tavirózsa (nuphar luteum)*, a *késérűfű* vagy *kigyógyökér (polygonum amphibium)*, a *békaszólló (potamogeton natans)* stb. Valamennyi haltáplálékképző. Az úszó levelekre ugyanis egész csomó *diatomea* települ s ezek révén a csigák jutnak táplálékhoz; úgyszintén a *chironomus (rángatózó szunyog)* álcák is ezekre rakják petéiket. A vizirózsa mellett a vastag *rhizomok* is figyelmet érdemelnek, a mennyiben rothadásuk által juttatnak jelentékeny mennyiségű táplálékot az alsóbbrendű faunának. A hol tehát bőven van úszónövény, az a víz rendszerint nem szűkölködik haltáplálékban, mindamellett, mint a nádnál, itt is áll az, hogy a túlsok inkább káros, mint hasznos, mert megfosztja a vizet a szerves élet legfőbb forrásától: a világosságtól.

Az úszónövényekhez sorakoznak a *vízalattiak*, azaz a melyek fejlődésük során legfeljebb csak virágjukkal avagy gyümölcseikkel jutnak a víz színe fölé. Ezek közül elsősorban említendők: az *ezerlevelű (myriophyllum spicatum)*, a *borzhinár (ceratophyllum demersum)*, a *béka-boglár (batrachium aquatile)*, a *boglárka vagy békafű (ramunculus fluitans)*. Ezen növények szintén mint haltáplálék-termelők jelentősek, a mennyiben rajtuk a legkülönbözőbb parányi állatok és növények élnek. Azonban ha vizsgálatainknál ezen növényekre is súlyt vetni akarunk, okvetlenül figyelembe kell vennünk azt, hogy ez a flora ősre elpusztul és tavaszig nem látható, vagyis ezen időszakra megfigyeléseink alól magát elvonja. Télen tehát akárhány olyan fővenyes meder-részre akadhatunk, a melyet látszólagos sivársága miatt terméketlennek ítélnénk, holott pedig nyáron sűrűen díszlik ott az említett vegetáció. Ilyen helyeken szükséges tehát a talajt több helyen legalább $\frac{1}{2}$ m. mélyen átkutatni, mert csakis így akadhatunk a rhizomokra, vagy az említett növények egyikének vagy másikának csírájára. Főleg a tavak szélfeleli oldalaira ügyeljünk, a hol legtöbbször sem a nád, sem egyéb vízföldti növény nem díszlik, s a hová a víz mozgása folytán terelve annál szívesebben települnek a vízalattiak.

Ez utóbbiak, t. i. a vízalatti növények közül néhány külön is megemlítendő azért, mert a miért mélyebben tenyésznek, a némileg zavaros vízben alig vehetők észre. Ilyenek az *átokhinár vagy vízdög (clodea canadensis)* és a *chara*-félék. Ugyanezek sekély vizekben is megtalálhatók közvetlenül a viziükre alatt és rendszerint annyira elhatalmasodva, hogy éppen e miatt a víznek értékét jelentékenyen csökkentik. Nagyobb medencékben azonban ez nem esik meg. Ilyenekben csak mérsékelt állományban találhatók és télen, a mikor a parti fauna (bolharák, vízi ászkarák, asellus) csigák stb. a vizek mélyére húzódnak, ilyen benőtt helyeken ütik fel tanyájukat. Hogyha tehát télen vizsgáljuk a part által nyújtható táplálékot, soha sem szabad ezen növényi telepeket átkutatlanul hagynunk, mert télen a partokon mitsem találhatunk.

Ezekben megismertette a haltápláléktermő növényeket,

most már lássuk a tulajdonképeni haltáplálékot alkotó állatokat.

Hogy itt a plankton mily mértékben jöhet figyelembe, azt már fentebb láttuk, amiért az alábbiakban csupán a parti zóna állataival foglalkozunk, sistematikai sorrendben és olyan terjedelemben, a mint azok ránk nézve jelentősek.

Kezdjük a *csigákkal*. Értékük kettős. Először, mert közvetlen haltáplálékot képeznek, másodsor mert a víz tápláléértéke felől tájékoztatnak. Különösen fontos e tekintetben a *gulfaria auricularia* úgyannya, hogy annál értékesebbnek mondható valamely víz, minél nagyobbra nő benne ez a csiga. A hol pedig nincsen ez a csiga, ott biztosak lehetünk afelől, hogy a vízből hiányzanak az őket tápláló parányi növények, avagy hogy a vizet mérges anyagok fertőzik. Erre különben még visszatérünk. Némely tekintetben hasonló szerepe van a *tányércsigának (planorbis)* is, azonban úgy látszik, ez a fertőzés tekintetében kevésbé érzékeny mint amaz. Mint a *gulfariat*, *neritinat* és az *eleventőző mocsári csigát (paludina vivipara)* is szívesen fogyasztja a *vöröszárnyu konczér*. Már a czompo szívesebben fogyasztja a *mocskos csigát (bythinia tentaculata)* és a *reczés csigát (valvata piscinalis)*, a melyek a partokról mélyebb helyekre is eltévednek.

A *kagylók* közül, eltekintve a *tavi- (anodonta)* és a *folyami kagylótól (unio)*, a melyek a halászatra alig bírnak értékkel, jöllehet annál érdekesebbek biologiailag, amennyiben álcájuk a halakon élősöködik, a kifejlődött kagylók pedig a szívárványos ökle ikráit költik ki. Jóval fontosabb ezeknél a *vándor kagyló (dreissena polymorpha)*, a melyik a parti régiókban levő kövekhez, cölöpökhöz, ágakhoz, más kagylókhöz és csigákhoz tapadva él. Teljesen kifejlődött állapotban, mint táplálék, alig ér valamit, sőt mert gyakran annyira belepik a partot, hogy emiatt a halak más táplálékhoz nem juthatnak, nemkülönben mert ilyenkor nagyon is kedvező tartózkodási helyet szolgáltatnak a lópiócának (*nephele vulgaris*), a táplálék dolgában a halak egyik erős versenytársának, egyenesen károsak. Értékesek csak azért, hogy ellentétben a fentebb említett kagylókkal, álcáik szabadon úszók s ezeket a halivadék különösen szereti és mert héjuk révén nagy mennyiségű meszet is tartalmaznak, s ilyenkor kitünő haltáplálékot alkotnak.

A vizek tápláló értékének megállapítására nézve különösen fontosak a *rovarálcák*. Mellőzzük a nagy úszó bogarak, a szitakötők, stb. álcáit, mint a melyek inkább ártnak mint használnak. Már a *tegzérek* álcái értékesebbek s a halaknak kedvez falatját alkotják. De nagy jelentőségük a *kérészek (ephemera)* és a *szunyogok*, különösen a *chironomus* fajták álcái, mint a melyeket mindenféle hal szívesen fogad. Míg a *kérészek* álcái inkább a partokat kedvelik, addig a *szunyogfélék* mindenüvé eljutnak és úgy a vízföldti, mint a vízalatti növényekre, avagy pedig a fenéken települve élnek, ez utóbbi helyen maguk által vájt lyukakban. Előbbiek rendszerint zöldszinűek, utóbbiak ellenben vérvörösek. Valamely víznek ilyen állatokból való tartalma, teljesen megbízható jele a víz tápláló képességének, mert szükség esetén még az olyan halak is szívesen nyulnak érte, a melyek egyébként más táplálékon élnek és bizony sokszor megesik, hogy az összes halak csak *chironomus* álcákból élnek, de amellet nagyon szépen fejlődnek. Általánosságban azt mondhatjuk tehát, hogy annál kövérebb a hal, minél több *chironomus* álcát fogyaszt.

A közönséges szunyog (*Culex*) álczák értéke kevésbé szerepel a nagy vizeknél, mint inkább a patakoknál, árkoknál és kisebb tavaknál.

A rákfélék közül legjelentősebbek a *bolharák* (*Gammarus fluviatilis*) és a vízi ászkarák (*Asellus aquaticus*). Némely természetvizsgáló szerint eme rákféléket a halak nem használják ki annyira, a mennyire kívánatos és lehető. Állítják, hogy több esetben csakis a kis angolnában voltak fellelhetők.

Annál nevezetesebbek azonban az evezőslábuak (*Copepodák*) és a vízibolhák (*Cladocera*), a melyek közé a sokszor említett daphinok is tartoznak. Közülök különösen az ágas csápuak közé tartozó *Sida cristallina*, az *Acroperus lamellatus*, a *Daphnia sima* képeznek kiváló haltáplálékot és pedig az első mindenféle halra nézve, a két utóbbi pedig főleg a dévérre nézve. Am ha arról akarunk meggyőződni, mennyi ilyen rákocska van a vízben, egyéb sem kell, mint egy kis mullhálót a vízi vagy parti növényzet között ide-oda mozgatni, avagy néhányat eme növények közül kiszakítani, s úgy ezt, mint hálónk tartalmát egy edénybe üríteni. Az állatkák ilyen módon, már szabadszemmel is láthatók.

A férgek közül csakis a sörtelábuak (*Nais*) csoportjához tartozók érdekelnek bennünket, a melyek kicsinysejük daczára is fontos haltáplálékszámra mennek. A vizinövényeken különösen az *Ezerlevelűn* (*Myriophyllum*) élnek. A mélyebb régiókban az iszapban élő gyűrűsféreg is található; azonban ezek jelentősége nem nagy.

Jóllehet a fentebb említett növények és állatok előfordulása hiányos mértékben felismerhetővé teszi az illető víznek halászati értékét, mégis van más olyan tényező is, a melyik figyelembe veendő. Így a szükséges ivóhelyek, telelésre, tanyavetésre alkalmas helyek stb., a melyekre nézve a gyakorló halászok adhatnak megbízható tájékoztatást.

Bármily kedvező legyen azonban valamely víz mind ezen követelmények tekintetében, mégis értéktelen az a halászatra nézve akkor, ha ipari szennyek fertőzik a vizet. Különösen veszedelmesek e tekintetben, a cukor, keményítő és cellulóze gyárak, mint a melyek nagy mennyiségű szerves anyagokkal fertőznek. A ki tehát halasvizet vásárol avagy bérel, sohase feledje el magát tájékoztatni arra nézve, hogy nem-e fertőzik az illető vizet eféle gyárak. De ne engedje magát félrevezetni az által sem, hogy nyáron az eféle vizek kifogástalanul látszanak, mivel a baj télen mutatkozik igazán. A fagy idején egynéhány nap alatt az egész halállomány elpusztul. Különösen óvatosak legyünk pedig olyan tavaknál, a melyeket ily fertőzött patakok táplálnak, mivel ezeknél gyakran még 25 klm. távolságra is észlelhető a fertőzés hatása.

Ha vannak eféle gyárak, akkor ügyeljünk ama parti növényekre, a minők a gyár üzeme alatt virulnak s a melyek telerakódnak a szennyvizek folytán képződő bizonyos penészgombákkal (*Sphaerotilus* és *Leptomitus*). Sokszor még a vízben is észlelhetünk kisebb-nagyobb tömegű gombákat, a melyek mint pelyhek avagy szőrrel fedett bőrdarabokra emlékeztető nagyobb tömegekként úsznak a vízben. Am a hol ilyen jelenségeket észlelünk, ott a halászat feltétlenül veszedelemben van.

Sajnos, hogy a vizek fertőzése körül az állapotok nálunk is nemcsak észrevehető, de határozottan rosszabbodnak. Minden a halászat emelésére irányuló törekvés siker nélkül marad, ha csak nem bírunk annak gátat vetni és bizonyára itt erre nézve a legfőbb idő, mert a gyárak sokasodnak és nagyobbodnak.

A gyárak részéről hangoztatott az az állítás, hogy szennyvizeiket nem tisztíthatják meg, teljesen tartathatatlannak, mert hiszen ugyanez, nálunk sokkal fejlettebb iparral bíró államban is lehetséges, ha az arra hivatott hatóság komolyan teljesíti hivatását. Hatása alatt az ipar nem szenved, sőt nyerni fog, mert megtanulják hulladékaikat és szennyeket értékesíteni és ilyen módon belőle pénzt csinálni. Példa erre Németországban az ú. n. répafarkak feldolgozása, a mely anyag addig, míg a rendőrség türte, a vízbe került, most pedig takarmányul értékesíthetik.

Nemzetgazdasági szempontból azon kell lennünk, hogy vizeink továbbra is megtartassanak egy kiváló néptáplálék tudatos termelésére, s ez menni is fog, csak komolyan akarni kell. Meggyőződésünk, hogy az ipar és a halászat egymás mellett is virulhat.

~~~~~

A halak táplálásának tizparancsolata.

I.

A hal elsősorban hűsevő s csak másodsorban növényevő állat. A húst élő és élettelen alakban fogyasztja. A szabadtermészetben többnyire eleven hússal él, t. i. úgy meleg-, mint hidegvérű állatokéval és rovarokkal. A mesterséges táplálásnál tehát vegyesen kell élő és élettelen húsból, valamint emlősök tejtermékeiben részesíteni.

II.

A növényi táplálékot úgy a szabadban, mint mesterséges tavakban kétféle alakban értékesítik; nevezetesen vagy közvetlenül vagy pedig közvetve oly módon, hogy olyan állatokat esznek, a melyek kiválóan növényekkel, algaikkal táplálkoznak, a mely vizinövényeknek ma mintegy 2000 válfaja ismeretes, még pedig kétharmad részük a tengerekből, egyharmaduk pedig édesvizekből.

III.

Hogy szép pontyokat nevelhessünk, szükséges őket úgy állati, mint növényi táplálékban részesítenünk. Más halfaj nélkülözheti a közvetlen növényi eledelüket. Azonban ha ezektől megfosztjuk őket, úgy az állati táplálékot is bizonyos változatosságban adagoljuk, mert különben megcsömörlenek és húsuk izéből veszít.

IV.

A hústáplálék emeli főleg a halhús súlyát; erre a vízi és a szárazföldi meleg- és hidegvérű állatok húsa alkalmas, úgy élő mint élettelen alakban. Ellenben a bogarak, rovarok és azoknak álczái, végül a légyfélék és pondróik, mint haltáplálék, nem hús- hanem zsírképzők; azért soványak tehát a halak akkor, a midőn a rovarvilág álmát aluszassa.

V.

A növényi tápanyag, legfőképpen a pontyféléknél, az állatinak, de különösen a zsírképzőknek legalább is ötszörösét kell hogy képezze; mert hivatása az, hogy kova- és egyéb savtartalmánál fogva, az emésztést és a gyors anyagcserét elősegítse s ez által a halak étvágyát a hústáplálék felvételére minél inkább fokozza.

VI.

Jó és olcsó hústáplálékot szolgáltatnak a giliszta-, csiga-, béka- és héjasfélék, továbbá az emlősök húsa

és vére élő és élettelen állapotban. A hidegvérű állatok húsa hét- nyolczszorta intenzivebben és négy- ötszörte gyorsabban hat, mint a melegvérűeké, még pedig elevenen feletetve még sokkal gyorsabban, mint élettelen állapotban vagy akkor, ha már némileg romlásnak is indultak.

VII.

Növényi tápanyagul az algeák osztályába tartozók ajánlhatók leginkább, vagyis olyanok, a melyeket nem kell mesterségesen termelnünk. Jók a csillagfürt (farkasbab), a hüvelyesek és a tengeri; de mert az utóbbiak sok keményítőt tartalmaznak s a halak által nehezen vagy éppen nem emészthetők: csakis sterilizált állapotban adagolhatók. Kitűnő azonban a vízi rizs, mely amellettt hogy élő kevés keményítőt tartalmaz.

VIII.

A hús-, zsírképző- és növényieledelek között a Cyprioidáknál 3:2:10-hez a legjobb arány, annak szemelött tartásával, hogy a hús-képzőledelel, vagyis maga a hús hidegvérű állatoktól eredő és eleven legyen. A salmonidáknál és a többi rabló halaknál eltekinthetünk az aránytól s csak a változatosságra kell néznünk s annyit adagoljunk mindegyikféleből, a mennyit csak megesznek.

IX.

Kivánatos, hogy a míg csak tehetjük, az állati és növényi táplálékot vegyesen adagoljuk, mert így hatásuk legjobb úgy a gyors növése, mint kitűnő, kifogástalan külsőre, a gyenge, üde, izletes, kövér hús-képződésre. Egy fajta eledel kellő mennyiségben, a halaknak gyors növekedését igaz, hogy csudálatosan elősegíti; azonban a húsnak minőségére néha annyira káros, hogy azt még élvezhetlenné is teszi.

X.

20—35 kilogramm élő táplálék, a hizlalási időszak $\frac{1}{5}$ — $\frac{1}{4}$ része alatt egy kilogramm növekedést eredményez, míg ugyanaz emlősök húsával hasonló idő alatt, legalább 14—21 kgr., másnemű tápanyagokból pedig 16—24 kgr. feletetésével érhető csak el. Okszerű etetés, illetve hizlalás mellett a 25—30 centiméter hosszú és 8—9 centiméter széles (vagyis legszebb alakú) pontyot szeptember végeig 1—1.5—2 kgr. súlyúra, herélt állapotban pedig 3—4—5 kilóra hizlalhatunk.

Kredits Ödön.

~~~~~

Új halászati törvény.

Ez alatt a cím alatt a »Budapesti Hírlap« f. évi 237. számában a következőket írja:

Nemrég jelentették, hogy a földmivelésügyi miniszterium elkészült a halászati törvény revíziójával, melyet egy idő óta minden oldalról sürget az érdekeltség. Novellát vagy új törvényt terveznek-e, nem tudjuk; de annyi bizonyos, hogy az 1888. évi halászati törvény sok tekintetben javításra szorul.

A revízió nem lesz könnyű föladat s az új törvénynek — akármilyen jól szerkeszték — nem annyira az elvi része, mint inkább a végrehajtása fontos. Az 1888. évi halászati törvény is bevált volna, ha végrehajtották volna; de hát a mai közigazgatással nem sokra megyünk. Az egyszerűsítés nem javítás s még eddig

csak az az eredménye, hogy több papiros kell a vármegyéknek: mert a mit eddig sehogyan sem intéztek, most valahogy „egyszerűen“ mégis csak elintézik. A halászati rendészet is olyas valami, a mi eddig sehogyan sem ment s ott, a hol jelentkezett, czéltalan zaklatással járt.

Való igaz, hogy az 1888. évi XIX. törvényezikk is el van hibázva s az 1901. évi országos halászati kongresszus többféle módosítását hozta javaslatba. Főleg az szól a törvény ellen, hogy tizenöt esztendő alatt nem sikerült valami lényeges eredményt elérni a halállomány gyarapítása körül. Az ország halpiacza drága és szegény; messze vagyunk attól, hogy a halhús azt a szerepet játszsza a közéletben, melyre hivatva volna.

A mesterséges haltenyésztés fejlődik úgy a hogy; de bizony alig képes pótolni a magyar vizek halkincsében mutatkozó hiányt, mely évről-évre nagyobb lesz azért, mert a halzaporodás természetes föltételeiben van fokozatos fogyatkozás.

Folyóvizeink mentén kevés már a haltermő sekélyvíz; a kisebb vízfolyásokat pedig úgy befertőztették a gyári szennyvizek, hogy azokban meg nem élhet a halivadék, mert a vízszennyezés kipusztítja azokat az apró állatkákat, melyek a haltáplálékot szolgáltatják.

Ezért nincs nagyobb eredménye annak az elismerésméltó tevékenységnek, melyet az állam a közvizek behalásítása érdekében kifejt.

Mondják, hogy az ármentesítő-társulatok kubikgödre is valóságos haltemető; az pedig köztudomásu, hogy az állam halászati közegeit s egy-két ügybuzgó halászati társulatot kivéve, a vármegyék, városok és községek nem sokat törődnek a halászat érdekeivel, legkevésbé a közvizek behalásításával; pedig ez nem volna nehéz föladat, ha a vizek mentén halivarzó telepeket létesítenének mindenütt.

Közigazgatásunk még a rablóhalászat terjedését sem tudja megakadályozni; a törvényes tilalmak pedig sok panaszra adnak okot a miatt, hogy nem alkalmazkodnak a helyi viszonyokhoz.

Oly törvényes intézkedésekről kellene tehát gondoskodni az új törvényben, melyek a vizek fertőzésének s a rablóhalászatnak gátat vetnek, a közvizek behalásítását és a mesterséges haltenyésztés fejlődését elősegítik.

A vadászati törvény jól bevált; miért ne lehetne a halászat rendjének biztosítását is akképp elérni, hogy a halászejegyekkel üzött visszaéléseket jövedéki kihágás gyanánt torolják meg ezentul.

A mesterséges haltenyésztést ujabban az a csapás érte, hogy a tógazdaságokat nem földadó, hanem jövedelmi adó alá vonták: pedig bizony a ki tógazdaságot létesít, tulajdonképp talajjavítást végez s a tógazdaság éppen olyan mezőgazdasági földhasználat, mint általában az állattenyésztés. Ennek a kérdésnek a rendezése is törvényes intézkedésre vár.

A halászati tilalmakra nézve helyes sem halaknak faj szerint való megkülönböztetése, mert nem lehet ellenőrizni; jobb volna az általános tilalom, de csak ott, a hol szükséges és mindig a kellő időben.

Általában enyhíteni kell a fölösleges szigort; viszont azonban kemény megtorlást alkalmazni a nyereségvágyból elkövetett kihágásokra és a halpusztítás tetteire. Ezekre a kihágásokra büntetésminimumot kellene szabni.

Kemény dió a vízfertőzés kérdése. Itt régi bűnök nehezítik a megoldást; pedig, a míg a gyári szennyvizek régi jogon tisztítás nélkül bocsáthatók az élő vízfolyá-

sokba, hiábavaló törekvés a halállomány főntartása. Költséges, drága berendezések nélkül a gyári szennyvizeket nem lehet ártalmatlanná tenni. A gyárak pedig régi jogaikra és a magasabb közgazdasági érdekre hivatkozva, nem hajlandók új berendezéseket létesíteni. A vízjogi törvény 24. szakasza kimondja ugyan, hogy a vizeknek ártalmas anyagokkal való megfertőzése tilos, de az intézkedést a hatóságokra bízva s azok jóformán tájékozatlanul állanak ezzel a fontos kérdéssel szemben.

Valamiképp az új törvényben kell módot találni e barbár állapotok megszüntetésére; mert a kérdés megoldása elől kitérni nem lehet.

Látnivaló, hogy a halászati törvény revíziójára sokoldalú föladat vár. Nagy ellentéteket kell kiegyeztetni, hogy a jobb jövő útját egyengesse. Nehéz a halászat ügyét a magánjogok sérelme nélkül rendezni nálunk, a hol a közvizek halászata is magántulajdon s a hol az államnak e téren nincs szabad keze; de azért nem kételkedünk, hogy az a buzgalom, melylyel a halászat érdekeit az állam fölkarolta s mely az új törvényben is kétségkívül kifejezésre jut, utat talál a célhoz.

~~~~~

—o TÁRSULATOK o—

Balaton halászati részvény-társulat f. hó 8-án Siófokon tartotta ez évi rendes közgyűlését. Szabó Imre elnök jelenti, hogy a szabályszerűen meghívott részvényesek közül 18 jelent meg, a kik 894 részvényt képviselnek.

Olvastattat az igazgatóság és a felügyelő-bizottság jelentése, valamint a társulat lefolyt üzletévi zárószámadata. Az igazgatóság jelentése ez:

„A mult üzleti év mérlegét kísérő jelentésünkben kifejezést adtunk azon meggyőződésünknek, hogy azon mérlegünk társaságunk konsolidálásának s a jó jövő biztos reményének jele.

Az 1902—1903. évi üzleti évre vonatkozó mérlegünk, melyet ezennel a t. Közgyűlés elbírálása elé terjesztünk, igazolja a mult évi mérleg kapcsán tett ezen kijelentésünket és ezen mérleg alapján már joggal ki is jelenthetjük, hogy társaságunk konsolidálva van.

A most bemutatott mérleg feltűnteti a lefolyt üzleti évben kifejtett tevékenységünket. Ezen mérleg tételei nagy részben megfelelnek a mult évi mérleg hason tétéleinek s így ezekre nézve külön részletezést es indokolást szükségtelennek tartunk s csupán annak kiegészítésére szorítkozunk, mikép az elért haljövedelem számításunknak és várakozásunknak teljesen megfelel és kielégítő s hogy továbbá az eddig rendelkezésünkre álló több évi tapasztalataink alapján a haljövedelem ezen összegét állandósultnak és olyannak tekintjük, mely előreláthatólag a jövőben inkább emelkedni, mint csökkenni fog.

Üzleti kiadásaink az előző évhez képest lényeges változást nem mutatnak s ezekre nézve csupán azt említjük meg, hogy a szükséges kiadások elől ugyan ki nem tértünk, de csakis ilyenek képezik a kiadások összegét.

A lefolyt üzleti év eredménye általában kedvező s habár mérlegünk még most is veszteséggel zárul, mi, tekintettel arra, hogy a mult évi mérlegben társaságunk terhéül kitüntetett 60,700 korona váltóadósságot a jelen mérleg szerint 10,000 koronára törlesztettük s hogy a jelen üzleti év eredménye terhére irtunk 8506 kor. 04 fill. az előző évekből eredő behajthatatlanná vált s az előző mérlegben még vagyónként kimutatott követelést, ezen mérlegünket teljesen jónak tekintjük s mint ilyet ajánlunk a t. Közgyűlésnek elfogadásra.

Egy felette örvendetes tényt jelentünk ezuttal a t. Közgyűlésnek.

Az igazgatóság fő és állandó törekvését képezi a folyó üzleti tevékenység rendszeres eszközzése mellett a társaság jövő prosperálásának biztosítása. Ezen törekvésünk indít minket arra, hogy keressük a módokat, a melyekkel biztosítani véljük a halállomány szaporulatát. Társasági tevékenységünk kezdetén a pontytenyésztésben és a pontyállomány szaporításában véltük a jövőt biztosítani, midőn azonban tapasztalataink arról győztek meg bennünket, hogy a körülmények a pontyállomány szaporulatának nem kedveznek és hogy üzleti jól telfogott érdekeink is inkább a Balatonnak egyedül álló halfaja, a fogasállomány növelésére utalnak, arra kellett törekednünk, hogy ezen halfaj szaporítására alkalmas intézkedések történjenek. Ezen munkálkodtunk már a mult évben is és jelentettük is mult évi igazgatósági jelentésünkben a t. Közgyűlésnek, hogy a fogasenyésztés intenzívebbé tételére tárgyalások vannak folyamatban és hogy ezek eredményéről e jelen közgyűlésnek fogunk jelentést tenni. Jelentjük t. Közgyűlés, hogy ezen tárgyalások befejeződtek s ezek eredménye az, hogy a bérbeadó társulat hathatós támogatása mellett siófoki telepünk szomszédságában a folyó évben felállítottunk és üzembe is vettünk egy fogas-ivaroztató-telepet, a mely telepen saját üzemünkben fogjuk előállítani a Balaton benépesítésére szükséges fogas-ikra mennyiséget. A most lefolyt tavaszon ezen ivaroztató-telep már üzemben volt s annak eredménye teljesen kielégítőnek mutatkozott. Ezzel a magunk elé kitűzött azon célt, hogy a fogasenyésztés hatékonyabban eszközöltessék, elértük s miután ezt — mint említettük — a bérbeadó társulat támogatásával sikerült elérnünk, nem mulaszthatjuk el, hogy ezen támogatásért ezuton is köszönetünknek ne adjunk kifejezést a bérbeadó társulatnak; — reméljük, hogy ezen köszönet kijelentéséhez a t. Közgyűlés hozzá fog járulni.

Ferenczy Károly és Koller Sándor felügyelő bizottságunk tagjai ezen állásukról lemondtak, ezen lemondás elfogadását s ezzel egyidejűleg az ilyképp megüresedett felügyelőbizottsági tagok állásainak betöltését a t. Közgyűlés elé utaljuk.

Igazgatóságunkat és társaságunkat a lefolyt évben súlyos veszteség érte Sckrikker Imre igazgatósági tag elhunytával, a ki hathatósan közreműködött azon munkában, melynek eredményét a mostani mérleg mutatja. Emlékét az igazgatóság jegyzőkönyvileg megörökítette, a veszteség lelleti fájdalmának ezuttal is kifejezést ad. Miután az igazgatóság ezen tagja mélkül is alapszabályszerű számú tagokból áll, az elhalálozás folytán megüresedett ezen igazgatósági tag állásának betöltését ezuttal nem kívánjuk eszközölni.

Ezzel mérlegünket a t. Közgyűlés jóváhagyása alá terjesztjük, kifejezést adván azon reményünknek, hogy ezen mérleggel befejeződött a veszteséggel záródó mérlegek sorozata.“

A zárószámadás a mérleg- illetve a veszteség- és nyereségszámlákban van összefoglalva.

„Mérlegszámla: V a g y o n : Pénztár-készlet: Siófokon 486·01 K., Szentpétertelepen 1838 14 K., Keszthelytelepen 841·43 K., Tihanytelepen 67·94 K., Révfülöptelegen 170·89 K., M. kir. postatakarék 898·61 K., Cs. és kir. postatakarék 852·02 K., pénzüintézetek 117·83 K. Ingatlanok: Siófokon 51,217·52 K., Szentpétertelepen 50,639·80 K., Tihanytelepen 2419·03 K., Ivaroztatótelep 10,084·22 K., gőzhajók 107,733·54 K., óvadékok 52,745 K., haszonbér előre fizetve 11,000 K., partörzés előre fizetve 58·34 K., tűzbiztosítás előre fizetve 547·17 K., munkabér előre fizette 33·34 K., fel nem vett kamatok 808·33 K., adósk 18,059·49 K., igazfogat 1111·34 K., iparvágány 676 K. Készletek: Nyershal 171·60 K., szóotthal 4167·60 K. Berendezések: Butor- és szoba-felszerelésnél 3327·04 K., halászati leltár 54,771·44 K., szóotthal üzeméhez tartozók 2531·24 K., heringgyár üzeméhez tartozók 3353·44 K., gőzhajók üzeméhez tartozók 935 65 K., halértékesítés és

üzeméhez tartozók 6320 K., egyenleg mint veszteség 2536·89 korona. Összesen 390,523 korona 89 fillér. — **T e h e r:** Részvénytőke 240,000— K., magy. kir. kincstár 114,000— K., munkások óvadéka 1535·10 K., elfogadvány 10,000— K., hitelezők 4309·90 K., óvadékok 4475·35 K., átmeneti tételek 7697·50 K., behajthatatlan követelések 8506·04 K., összesen 390,523·89 K.

Veszteség és nyereségszámla. Tartozik: Veszteség áthozat 55,758 55 K., haszonbér 44,909·87 K., partörzés és haltenyésztés 4477·44 K., kamatok 3535·12 K., munkabérek 86,142·94 K., gőzhajók üzeme 17,476·35 K., adó 161·23 K., általános üzemi kiadások 51,478·28 K. Leírások: Siófoki ingatlanál 1421·63 K., szentpétertelepi ingatlanál 1956·08 K., tihanytelepi ingatlanál 205·53 K., iparvágánynál 35·14 K., gőzhajóknál 2019·25 K., Butor- és szobafelszerelésnél 334·05 K., igásfogatnál 215·69 K., heringgyári berendezésnél 158·79 K., szóotthall berendezésénél 24·76 K., behajthatatlan követelések 8506 04 K., összesen 278,816·74 K. **K ö v e t e l:** Halból jövedelem 276,279·85 K., egyenleg mint veszteség 2536·89 K., összesen 278,816·74.

A zárószámadásra vonatkozólag *Neumann Zsigmond* kérdést tesz arra nézve, hogy a tisztviselők illetménye a veszteség- és nyereségszámla melyik tétele alatt vannak elszámolva. A kapott felvilágosítás után a jelentéseket, valamint a zárószámadást egyhangulag tudomásul vették s a fölmentvényt minden irányban megadták, egyben köszönetet szavaztak a tulajdonos társulatnak a szülőkra termelőtelep felállításánál tanúsított előzékenységeért.

A felügyelő-bizottságban két tagsági hely vált üressé, a melyekre *Stangl Ödön* és *Kovács Antal* részvényeseket választották meg.

Az alapszabályok néhány pontját az igazgatóság javaslata szerint módosították; végül *Lintner Sándor* indítványára jegyzőkönyvileg köszönetet szavaztak az igazgatóságnak az eddig önzetlenül végzett ama kiváló munkásságáért, a mely a társulatot a fenyegető válságból nemcsak megmentette, de előreláthatólag a közel jövőben teljes virágzásra juttatja.

~~~~~

—o VEGYESEK o—

Haltenyésztés és kenderáztatás. Mint tudjuk, a halnak egyik legnagyobb ellensége a kender s éppen azért Magyarország legkitünőbb kendertermelő vidékein, Apatinban és Palánkán minden évben megújulnak a halászok panaszai a kenderáztatás ellen, mert egyes Duná-ágak halállományát teljesen kiölték a kenderlével.

Azonban minden panasz daczára, évről-évre ismétlődött, különösen Palánkán, a hol a Dunaszabályozás miatt óriási területek lettek elzárva, a tilalmas kenderáztatás s annak következtében nem ezer-, hanem milliószámra ment tönkre a hal az elzárt kenderlé által megfertőzött területek vizében.

A jelen évben a palánkai járási szolgabírótság, a dolgot megelőzendő: eleve megtiltotta az újpálánkaiaknak a kenderáztatást ezen területeken.

Az érdekelték azonban furfangos módon igyekeztek kijátszani a tilalmat, a mennyiben kártalanítással kiegyeztek a terület két halászati bérlőjével és kenderüket vigan áztatták.

A halállomány tönkre ment; az egész víz fehérlett a döglött halaktól s a nagy meleg következtében még a közegészséget is nagy mértékben veszélyeztette, a mennyiben közvetlen a község mentén az elpusztult és rothadó halaktól a levegő oly büzös lett, hogy alig lehetett a közelben megmaradni.

A törvény büntető keze azonban ezuttal végre utól-érte a bünösöket, a mennyiben a járási szolgabírótság eddig már negyven gazdát sujtott, a kendertermésük szerinti arányban 300 koronával s még negyven gazdára vár ugyanilyen sors.

Ezenkívül az újpálánkai bíró állásától felfüggesztetett és fegyelmi eljárás indított ellene, mert ő engedte meg az áztatást a jegyző távollétében.

Kártérítési pert indított ezenkívül a kincstár, mint a halászati terület tulajdonosa, a tönkrement halállomány miatt, melynek révén ő s nem a két bérlő károsodik, mert hiszen azok bérlete ez évi november hó 1-én letelik.

Ez úttal különösen helyén való ezen intézkedés, mert hiszen a földmivelésügyi miniszter a legmesszebb menő támogatással igyekszik a kendertermelést segíteni és gazdáink tudják is, hogy 75 százaléknyi kamat nélküli segélyben részesülnek kenderáztatók és apróbb kendergyárak felállításakor, a mely összeget csak tíz év után, tizenöt évi részletben kell visszatéríteniük.

A beljebb fekvő területeken, mint *Gajdobrán* is, megértették a gazdák a nemes intencziót s egyik áztatót a másik után épít; csak a *Dunamentiek* nem akarják megérteni, hanem more patrio tovább óhajtják a Duna természetes vizét felhasználni, a helyett, hogy kivezetnék azt mesterséges áztatókba.

Krenedits Ödön.

Az új orosz halászati törvény, mely a fősúlyt a halaknak az ivás idején való védelmére helyezi, az orosz lapok szerint azon bölcs elvet tartalmazza, hogy a kéméleti időt, az alkalmazható fogó szközőket és a forgalombahozatal módozatait nem egységesen szabályozza az egész birodalomra nézve, hanem eme jogot a kormányzó elnöklété alatt álló bizottságra ruhazza, minden tartományban. Ilyen módon meg van a lehetősége annak, hogy a törvény alapelvei a helyi szükségletnek megfelelően érvényesüljenek.

Halvásár Bécsben. Az osztrák halászati egyesület közhírré teszi, hogy az általa rendezett halvásár az idén Bécsben, f. hó 21-én d. e. 10 órakor kezdődőleg tartatik meg I. Schauflegasse 6 sz. a. levő épület félemeletén. A termelők és vevők részére külön helyiségek állanak rendelkezésre, a melyet azok már 8 órától fogva használhatnak. Az előtte való nap érkező résztvevők ugyanazon házban levő vendéglőben találkozhatnak.

Különös halfajta él *Ujseelandban* s ezt a természetbúvárok még nem méitatták kellő figyelemre. A hal teljesen alkalmazkodik az ottani éghajlathoz, úgyannyira, hogy csak télen át van szüksége vízre, nyáron, a midőn a tavak és mocsarak kiszáradnak, ő is bebúvik a földbe. Ha ilyenkor a lakosok felássák a volt tó medrét 1—2 lábnyi mélységből vetik ki az ásóval ezeket a különös halakat. A hal hasonlít némileg a mi fúrge csellénkhez, csak valamivel keskenyebb. A mikor kiássák úgy tetszik mintha nem is élne s ha vízbe bocsátják gyorsan el is pusztul. Csak a május végén, junius elején, tehát az ottani ősz kezdetén felszínre került halak maradnak meg. Ha ezeket helyezik vízbe, pár nap alatt megvedlik a hal s tovább él a vízben. A mikor a hal nyári álomra a földbe buvik a fejét és kopoltyuit sajátos gummi-szerű nyálkával vonja be, a minek következtében a legtöbbször szárazságot is kibírja.

— m. —

Főlhívás. Az „Országos Halászati Egyesület” azon t. tagjait, a kik akár a múlt évről, akár a folyó évről tagdíjjal hátralékban vannak, fölkérem, sziveskedjenek tartozásukat mielőbb beküldeni. *Kuttner Kálmán,* egyesületi pénztáros, Budapest, V., *Báthory-utca* 7.